

3. Мойсеєнко, І. П. Управління фінансово-економічною безпекою підприємства / І. П. Мойсеєнко, О. М. Марченко. – Львів, 2011. – 380 с.

4. Бланк, И. А. Финансовая стратегия предприятия [Электронный ресурс] / И. А. Бланк. – Режим доступа: http://lib100.com/book/management/financial_strategy/.

5. Яковлева, И. Н. Справочник по финансовой стратегии и тактике / И. Н. Яковлева. – М. : Профессиональное издательство, 2009. – 336 с.

Полякова О.В.

здобувач вищої освіти, група С-ЮД-612 (д) Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

Гавриш О.С.

викладач кафедри економічної та інформаційної безпеки
Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ: БАНКІВСЬКИЙ СЕКТОР

Економічна безпека держави є обов'язковою складовою національної безпеки країни. Динамічні зміни внутрішнього розвитку економіки України, протидія зовнішнім і внутрішнім загрозам та ризикам зумовлюють необхідність дослідження та вдосконалення методики розрахунку економічної безпеки держави з метою обрання найбільш ефективної. Сталий розвиток і вдосконалення цієї системи передбачає загальнонаціональний комплекс заходів.

Більшість науковців дотримуються думки, що основними структурними елементами цього економіко-—правового явища є: фінансова безпека; соціальна безпека; енергетична безпека; інноваційно-технологічна безпека; продовольча безпека; сировино-ресурсна безпека; зовнішньоекономічна безпека [1,2].

Висвітлювали питання і проблеми стану економічної безпеки України сучасні економісти, зокрема В.Геєць, З.Варналій, О.Наєнко, Д.Буркальцева, В.Похилюк, В.Кабанов, В.Третяк та інші. Їх дослідження базуються на наступних нормативно-правових актах: Конституція України [3], закони України «Про основи національної безпеки» [4], «Про боротьбу з корупцією» [5], «Про захист від недобросовісної конкуренції» [6] та низки інших.

Грунтуючись на положеннях законодавчих актів, ми розглядаємо економічну безпеку держави як сукупність ефективних методів захисту і протидії агресивним проявам економічного характеру, які порушують фінансову складову стабільності та досягнень українського народу.

Актуальною проблемою сьогодення є питання посилення впливу Росії на українську фінансову систему. Не зважаючи на те, що російська банківська система потужніша за українську, західні санкції, безперечно, стали руйнівним фактором щодо її процвітання. У країні-агресора звужується коло можливостей для використання банків як інструментів війни проти нашої держави, навіть враховуючи той аспект, що частка російського капіталу в українській банківській системі дуже висока. Розуміння цього питання викликало останнім часом хвилю протестів та заколотів з приводу функціонування банків з російським капіталом на території України. Підозри щодо великих обсягів рефінансування, тіншових схем, спекулятивного розкручування курсу долара призвели до повстання громади.

З урахуванням загострення ситуацій з приводу блокування роботи банків українськими активістами, Росія відмовилась від використання обсягу свого державного банківського капіталу в Україні. Це негативно може вплинути на стан державної економіки, а саме її відтворення. Враховуючи економічну нестабільність, проблеми з ліквідністю, недовірою населення та інвесторів, іноземний банківський капітал виводить свої активи. Це обмежує можливості економічного розвитку України, тим більш, що після останньої глобальної фінансової кризи протягом 2010–2013 рр. в іноземному за своїм походженням капіталі української банківської системи замість європейського почав переважає російський капітал. А у деяких випадках навіть важко однозначно ідентифікувати реальну належність капіталу тієї чи іншої фінансової установи [7].

Зникнення дочірніх структур російських державних банків в Україні може стимулювати дефіцит кредитних ресурсів, як наслідок - загострення соціально-політичних проблем в українському суспільстві. Категоричність у питанні функціонування російських банків може сприяти поглибленню економічної кризи, так як проблема дефіциту капіталу актуальна для української банківської системи, більш того, вона загострилась у результаті російської окупації Криму та збройної агресії на Донбасі.

Ще одним важливим питанням, що загрожує економічній безпеці України є питання безнадійних банківських кредитів в окупованих Росією Криму та районах Донбасу. Власники українських банків, що мали бізнес у Криму до його анексії та на території зони АТО, вимушені були просити міністра фінансів переглянути порядок оподаткування безнадійних кредитів. Чинний Податковий кодекс не передбачає можливості списання банками безнадійної заборгованості позичальників, зареєстрованих на окупованих територіях. Цей конфлікт обтяжує баланси банків, вимагає пошуку додаткових резервів і шляхів практичного розв'язання цієї проблеми.

Пропозиції щодо закриття банків з російським капіталом неодноразово висувалися на розгляд Верховною Радою. Але значних досягнень здобуто не було. Значним поштовхом до змін став законопроект, який пропонує заборонити роботу російських банків в Україні. Його ініціатори наполягають зобов'язати Національний банк України відкликати ліцензії у всіх російських банків та відмовляти у наданні банківських ліцензій особам, які тим чи іншим чином

пов'язані з Російською Федерацією. З іншого боку, деякі експерти зауважують, що позбавлення ліцензій створить навантаження на Фонд гарантування вкладів, який, у свою чергу, може не впоратися з таким тягарем, і, як наслідок, - інфляція і девальвації гривні, втрата робочих місць нашими громадянами.

Незрозуміло які наслідки будуть після відставки Валерії Гонтаревої, якщо стане наступник який сформулює стратегію кредитної політики і в рамках неї стратегії курсової політики. Якщо стратегію не пред'явить – значить робота НБУ, як і останні роки, буде йти в ручному режимі, як реакція на економічно-фінансові події власної стратегії.

З 31 жовтня 2016р. набрав чинності Указ Президента України № 467/2016, який регулює продовження санкцій, обмеження дії російських платіжних систем, участь у таких міжнародних платіжних системах, реєстрацію договорів резидентів України за участю російського капіталу. Не виключено, що такі дії можуть спричинити погіршення ситуації щодо фінансового тіньового обігу, пошуку нових систем, неконтрольованих процесів, які не тільки розвалюють державу зсередини, але й підривають довіру до верховенства права. Очікуваним результатом у сфері функціонування платіжних систем буде підвищення сплати послуг платіжних систем, надходження грошових переказів з Росії в Україну через треті країни, що в першу чергу викликає обурення українських заробітчани. Тому вирішувати проблему банків з російським капіталом, на думку автора, треба на рівні НБУ та удосконаленням нормативно-правових нюансів щодо ідентифікації належності капіталу.

Отже, одним із першочергових завдань держави є усунення чинників, які створюють загрозу національній безпеці України, і тому функція контролю роботи банків з російським капіталом повинна належати різноманітним структурам: від Національного банку до Служби безпеки України і Служби фінансового моніторингу. Тому об'єктивно зростають вимоги до державних органів: Міністерства економічного розвитку і торгівлі, НБУ, СБУ. Особливий акцент - банківський сектор України, як стратегічно обумовлений важіль розвитку нашої держави.

Список використаних джерел:

1. Третяк В. В. Економічна безпека: сутність та умови формування // Економіка і держава. – 2010. – № 1. – С. 6–8.
2. Варналій З. С., Буркальцева Д. Д., Наєнко О. С. Економічна безпека України: проблеми та пріоритети зміцнення: Монографія / За заг. ред. проф. З. С. Варналія. – К.: Знання України, 2011. – 299 с.
3. Конституція України. Прийнята 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30.
4. Закон України «Про основи національної безпеки» [Електронний ресурс]. – <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/964-15>
5. Закон України «Про боротьбу з корупцією» [Електронний ресурс]. – <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/356/95-%D0%B2%D1%80>

6. Закон України «Про захист від недобросовісної конкуренції» [Електронний ресурс]. – <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/236/96-%D0%B2%D1%80>

7. Кулицький С. Економічна складова гібридної війни Росії проти України (Закінчення)/ С. Кулицький // Україна: події, факти, коментарі. – 2016. – № 22 – С. 44–57.

Потайчук І. В.

доцент Інституту управління та права
Запорізького Національного технічного
університету, доцент, кандидат
юридичних наук

**ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДРОЗДІЛІВ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ НА
ПІДПРИЄМСТВАХ**

Однією з найактуальніших світових проблем є забезпечення суспільної і особистої безпеки. Зростання злочинності, корупції, поширення недобросовісної конкуренції та промислового шпигунства, ріст тіньової економіки сприяють тому, що підприємництво все більше стає об'єктом різного роду протиправних посягань, що викликало необхідність вжиття заходів захисту бізнесу за рахунок власних сил підприємців, створюючи власні служби безпеки.

На економічну безпеку підприємства впливають ступінь досконалості законодавчої бази, рівень оподаткування, доступ на світові ринки збуту. Економічна безпека підприємства залежить від економічної безпеки регіону та держави, адже ґрунтується на перспективах їх розвитку.

Оскільки економіка є однією із найважливіших сторін життєдіяльності людини, то проблеми економічної безпеки стають актуальними не тільки для підприємств чи окремих осіб, але й для суспільства загалом. Поняття "економічна безпека" пройшло чимало переосмислень у зв'язку зі зміною умов зовнішнього середовища і з урахуванням факторів, які зумовлюють процеси управління. Вперше поняття "економічна безпека" почало застосовуватися на Заході у зв'язку зі зростанням проблеми обмеженості ресурсів та розпадом колоніальної системи, що призвело до порушення традиційних зв'язків між постачальниками ресурсів, життєво необхідних індустріальним суспільствам. У науковій літературі економічна безпека визначається як стан захищеності життєво важливих інтересів особи, суб'єкта підприємницької діяльності, країни, їх можливість без втручання ззовні вибирати шляхи і форми економічного розвитку та здійснювати їх реалізацію.

Потрібною передумовою ефективного захисту сфери економічної діяльності від злочинних посягань є виявлення і вивчення обставин та умов, які передують здійсненню злочинів. Тільки комплексний та багатофункціональний